

IN MEMORIAM PFITZNER RUDOLF

Pfitzner Rudolf okl. pszichológus és pszichoanalitikus 2016. április 13-án, két nappal 86. születésnapja után családja körében, a München közelében fekvő ottobrunni házában befejezte földi pályafutását.

1930. április 11-én Szombathelyen látta meg a napvilágot egy felekezeti vegyes háttérű értelmiségi házaspár harmadik, legkisebb gyermekeként. Katolikus elemi iskolai tanulmányai után a premonstreiek gimnáziumába járt, ahol 1948-ban röviddel az államosítás előtt kitűnő eredménnyel érettségizett. *A. J. Cronin*: „Réztábla a kapu alatt” c. regényének hatására az orvosi-pszichiátriai hivatás mellett döntött, hogy testi-lelki bajaikban segítséget nyújthasson az embereknek. Rögtön fel is vették a budapesti tudományegyetem orvosi karára.

Az egyetemi pártszervezetnek hamarosan szemet szűrt *Mindszenty József* hercegprímás melletti kiállításával. Öt szemeszter elvégzése után 1951. január 23-án kommunistaellenes röpcédulák terjesztése miatt letartóztatták, majd államellenes összeesküvés vádjával 11 év fegyházbüntetésre ítélték. A váci börtönben raboskodva *Kárpáti Kamillal*, *Kecskési Tollas Tiborral* és *Tóth Bálinttal* együtt közreműködött a *Füveskert* c. antológia összeállításában, majd később kiadásában is. A magyar forradalom és szabadságharc kitérője után négy nappal, 1956. október 27-én szabadult a börtönből, felutazott Pestre, és nyomban csatlakozott a Práter utcai iskolai támaszpontról küzdő szabadságharcosokhoz. November 9-én a második szovjet támadás során a csoport kénytelen volt letenni a fegyvert. Szerencsére a Vörös Hadsereg katonái nem végezték ki, hanem futni hagyták őket. November végén sikerült Ausztriába menekülnie. Bécsben pszichológus hallgatóként folytatta egyetemi tanulmányait, miközben másfél évig a *Nemzetőr* c. szabadságharcos lap munkatársaként dolgozott. Ezt követően a müncheni egyetemen tanult tovább. 1959-ben a bajor fővárosban feleségül vette *Horváth Jolán* gyógyszerész hallgatót. Házasságukból négy gyermek született, akikből nyolc unokájuk származik.

1962-ben pszichológus diplomát, 1971-ben pszichoanalitikus szakképesítést szerzett. Docensként különböző egyetemi intézetekben dolgozott és

oktatott, többek között a müncheni főegyházmege „egyházi hivatások számára fenntartott tanácsadó szolgálatában” (Beratungsdienst für kirchliche Berufe), ahol *Hermann Stenger* CSsR munkatársa volt (vö. *Mérleg*, 1973/4). Pszichoanalitikusként képző és szupervizori munkát folytatott. Húsz német és számos magyar nyelvű tudományos publikáció fűződik a nevéhez. Nagy öröme szolgált, amikor végre Magyarországra látogatható – politikai elítéltként csak igen későn –, sőt bekapcsolódhatott a magyar pszichológiai életbe is. A Magyar Pszichoanalitikai Egyesület aktív tagja volt. Egyéni sorsa miatt különös figyelmet szentelt a trauma lélektani elemzésének, e tevékenysége során *Virág Teréz* személyében kiváló kollégára és igaz barátira lelt. Döntő hatással volt rá *Ferenczi Sándor* életműve, az egyéni gyógyulás útját kereső, empátikus odafordulása a szenvedő emberhez. *Sigmund Freud* e sokáig kedvenc tanítványát választotta „pszichoanalitikus nagyapjának”. „Ars analiticáját” *Kalandozásaim Ferenczi nyomában, Egy „hazajáró” pszichoanalitikus gondolatai különböző témákhoz* című, *Harmatta János* előszavával megjelent könyvében fogalmazta meg (Budapest, Animula Kiadó, 2005).

Emigránsként is hű maradt közéleti elkötelezettségéhez. Az 1956. október 16-án Szegeden megalakult Magyar Egyetemek és Főiskolák Egyesületeinek Szövetsége (MEFESZ) szovjetellenes tevékenységéből a forradalom leverése után, a nyugati emigrációban is kivette részét a sajtó hasábjain, valamint a helyi és a nemzetközi diákéletben folytatott munkájával. A Magyar Pax Romanában (amely az 1921-ben Fribourg-ban alapított Katolikus Értelmiségiek és Egyetemisták Nemzetközi Mozgalmának alapító tagja) nagy lelkesedéssel támogatta a katolikus egyház reformtörekvéseit a II. Vatikáni Zsinat szellemében, és minden módon igyekezett elősegíteni a gúzsba kötött hazai egyházak helyzetének jobbra fordulását. Némiképp a zsinat is megelőlegezte a 1968-os diákforrongást és demokratizálási-participációs mozgalmat,

amely az NSZK-ban (Németországi Szövetségi Köztársaság) a múlt feldolgozását elősegítő, pszichoanalitikusan is megalapozott gyászmunka következménye is volt. Sokat fáradozott e nyugati példa hazai gyümölcsötetéséért.

A rendszerváltozás után mély csalódást okozott neki 1956 eszméinek feledésbe merülése, az évszázados magyarországi európai egységtörekvések lejáratása, a bír- és hatalomvágy mértéktelen elhárporozása, milliók elszegényesedése, a politikai és gazdasági elit korrump urizálása, a nemzeti önteltség és az idegengyűlölet. Úgy látta, hazánk eljárt szotta az 1956-os forradalommal, majd a magyar határnyitással megszerzett nemzetközi megbecsülését. E fájdalomnak sokszor hangot adott a Pax Romana találkozóin, az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem (EPMSZ) akadémiai napjain és a Pax Romana által fél évszázaddal ezelőtt alapított, jó ideig a bécsi Herder Kiadó gondozásában megjelent *Mérleg* hasábjain. Figyelmet keltett a *Magyar megfontolások a Soáról* címmel 1998-ban a Pannonhalmi Főapátság és a Magyar Pax Romana rendezte tudományos konferencián tartott előadásával, melyben „az előítéletek néhány pszichológiai és pszichoanalitikus szempontjáról” beszélt.

Sajnos nagyon időszerű a *Választott trauma, regrediált társadalom, a vezér szerepe, D. Volkan nagycsoport-pszichoanalíziséről* c. tanulmánya (*Mérleg Online*).

Végrendeletében ezt olvassuk: „Életemnek egészében véve – a nehézségek ellenére – volt értelme, és sikeresnek könyvelhetem el... Alapjában véve vallásos vagyok, ami reménységgel tölt el... Ha lehetséges, a haldoklók szentségével ellátva szeretnék utolsó utamra indulni.” A magyar gyászjelentés mottója ezt a reménységet igazolja vissza: „A messzességben is megjelent az Úr: Örök szeretettel szeretlek, ezért öleltelek magamhoz hűségesen” (Jer 31,3).

A rekviemen az ottobrunni Nagy Szent Albert-templomban április 22-én sokan részt vettünk. Hamvait április 27-én az ottobrunni temetőben, szűk családi és baráti körben, sugárzó napfényben temettük el a tavasztól virágzó anyaföldbe. (www.merleg-digest.eu)

Boór János